5-a Jaro. N-o 232 APERAS SEMAJNE 14. Marto 1929

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA

REDAKTEJO: 14, avenue de Corbéra, Paris-12e Gvidanto: E. Lanti | SIDEJO de Plenum-Komitato de SAT 23, rue Boyer, Paris-20e | ADMINISTREJO: Colmstr. 1, Leipzig O 27 Administranto: R. Lerchner

La Komuno de 1871 kaj ĝia plej aĝa postvivanto

Ĉiam pli longa fariĝas la distanco de tiu lumfajre brilanta okazo en ava epoko, ĉiam pli aĝaj kaj ne-verŝajnaj la lastaj postvivantoj el tiu heroeca ribelperiodo: la Pariza Komuno. Nun jam kvindek ok jarojn ni distancas de tiu historia 18. marto, kiu vidis la ekstariĝon de la Komuno. Kvindek ok jaroj da homara historio sekvis la ruiniĝon de l' franca dua imperio sub la influo de l' venkantaj prusaj armeoj kaj la proklamon de la popolregado — la Komuno de Parizo. Nur efemera vivo estis permesata al ĝi; post du monatoj jam estis estingata la brileganta flamo fare de la unuigita franc-germana reakcio: la Versajanoj kun helpo de Bismark buĉis en la stratoj de l' urbego la loĝantaron de Parizo, kiu sin heroe defendis — viroj, virinoj, infanoj — sur la barikadoj rapide konstruitaj.

Hodiaŭ ni diras, ke la Komuno estis la unua provo de l' Proletaro krei kaj regi sian ŝtaton — provo malsukcesinta, ĉar ne sufiĉe organizita kaj preparita, plenumiĝanta en torente sinsekvantaj okazoj, kiuj ne lasis tempon, ne lasis spiron al la heroaj batalantoj por elkonstrui sian civiton.

Karl Marks, samepokano de la ribelo, estis la unua, kiu analizis ĝin kaj taksis ĝian grandan signifon. Kaj ni, apartenantaj al alia generacio, ne povas sufiĉe admiri tiun kuraĝan provon kaj ami tiujn sennombrajn heroojn, kiuj ekstaris por defendi sian Komunon ĝis la lasta sangoguto.

La vico de l' postvivantoj el tiu periodo fariĝas pli kaj pli malgranda. Unu post la alia malaperas el la vivo, cedante lokon al nova generacio. Inter la malmultaj restintoj estas unu, la plej aĝa, kies modela vivo meritas esti priskribata en tiu ĉi memordato: estas K-do Kamelina' (france: Camélinat), iam kasisto de la I-a Internacio kaj dum la Komuno direktoro de la Monfarejo.

K-do Kamelina' vivas simple kaj modeste en la tria etaĝo de domo en

alte lokita proleta kvartalo Belvil' (fr.: Belleville), fama en la historio de l' Pariza proletaro. Li estas konata ĉe la loĝantoj kaj ĉe siaj K-doj kiel la "bona patro Kamelina'". Liaj rememoroj iras ĝis la jaro 1848, la revolucia jaro, kiun li travivis kiel knabo, sed konscie. Li memoras la momenton, kiam la Parizanoj forpelis Ludoviko-Filipon kaj plantis en placo la arbon de Libereco, kaj li kriis per sia knaba voĉo: "Vivu la Respubliko!" Lia patro loĝanta en kamparo ja estis konata kiel respublikano, eĉ sub la regado de l' reĝoj. Oni nomis lin Kamelina' la Ruĝa.

Ne longe la knabo vizitis, kun fervoro, lernejon. Frue li devis helpi al la gepatroj ĉe la kamplaboro kaj vinberkulturo. Sed tri jarojn poste — li havis 17 jarojn — la vinberoj frostpereis. Mizero en la regiono. Kamelina' venas Parizon. En tubfabriko li devas fari unutonan dekdu-horan taglaboron, dispecigi metaltubojn. Tamen li trovas tempon por legi kaj kleriĝi, partopreni kursojn; li perfektigas sin en sia metio. Li fariĝas bronzmuntisto, direktas la konstruadon de lumigiloj, inventas. Kun alia posta Komunano — Dalu, la lerta skulptisto, li laboras ĉe fama marmora balustrado en la Hotelo de l' Paiva — favoritino de l' imperiestro.

Kaj tiam li fariĝas batalanto, socialisto, estas delegata al sindikataj kunvenoj. En 1864 li estas inter la fondintoj de l' Unua Internacio, subtenas strikojn, estas kondamnata je monpuno, je malliberigo. Kiam venis la milito (1870), la falo de l' Imperio, la Komuno, li estis kasisto de l' Internacio, kaj ĉar li ankaŭ estis bonega metalspecialisto, oni pensis pri li por fari lin direktanto de la Monfarejo. La administrantoj de la Banko de Francio timis konfidi al Komunano la monfandaĵon por frapi la monerojn. Ili konsentis nur kvar tagojn por realporti la pecojn. Tri tagojn poste li redonis ilin frapitajn kun titolo ekzakta. Depost memoro de l' direktoro de la Banko tio neniam estis farita. Tiom lerta li estis en sia metio.

Kaj plej strange — kelkan tempon poste, kiam li tagmanĝis kun Jurd' (fr.: Jourdes), financ-delegito, en malgranda restoracio proksime de l' Monfarejo, ili ne havis sufiĉe da mono en siaj poŝoj por pagi la necesajn 2,50 fr. Al ili ambaŭ, kiuj tenis tiutempe la tutan monon de la lando, estis neeble tiom trovi ĉe si. Kaj iliaj edzinoj daŭris mem prizorgi la mastrumadon kaj lavi sian tolajon en la lavejo.

TRA ESPERANTIO

9-a Kongreso de SAT
en Leipzig (Germ.) 4.—10. aŭg. 1929

4-a Komuniko

Senprokraste kongresaliĝu! La ĝisnunaj kongresaliĝoj tute ne kontentigas nin. Tuj aliĝu! Ĉiuj SAT-anoj devas aliĝi, ĉar nur tiel ni sukcesos organizi kongreson plej efikan. Do via aliĝo ne dependu, ĉu vi en aŭgusto kapablos veturi al Leipzig. Ni ne organizas la kongreson por foje kongresi, sed por plej efike varbi por nia afero. Do ankaŭ VI subtenu tiun varbadon. La intereso jam estas granda ĉe la Leipziga laboristaro...!

Ne-SAT-anoj ne povas aliĝi la kongreson. Ili antaŭe devas SAT-aniĝi, k nur poste ni povos akcepti kongresaliĝojn. Pro tio kongresaliĝantoj nepre citu sian SAT-matrikulon. Gastoj ankaŭ povos veni al la kongreso, ne-SAT-anoj povos finance subteni nin (p l i ili subtenas nian movadon, se ili unuavice aliĝas al SAT mem), sed por gastoj ni ne povas garantii senpagan loĝejon, escepte por familianoj de SAT-anoj, se ili estas anoncitaj.

Propagandu por la kongreso, mendante k uzante la aperintajn sigelmarkojn, leterfoliojn k kovertojn. 15 leterfolioj kun kovertoj kostas 0.50 mk., folio de sigelmarkoj (60 markoj en 3 diversaj specoj) kostas 0.50 mk. Mendu ambaŭ objektojn kune.

Atentu! Germanianoj sendu kongreskotizojn, monon por menditaj propagandaĵoj al: W. Kampfrad, poŝtĉeka konto 13 527. Aliĝilojn k mendojn sendu al: W. Kampfrad, Löbauer Str. 35, Leipzig N 24. Gek-doj ekstergermaniaj sendu siajn kotizojn k monon por menditaj propagandaĵoj en monbiletoj aŭ per agentejoj de SAT.

Mendoj al propagandaĵoj nur estos plenumataj, kongresaliĝoj nur estos kvitancataj en "S-ulo", kiam ni estos ricevintaj koncernajn sumojn. Mendintoj iom pacienciĝu, se ili mendis per agentejo aŭ adm. de SAT; sed tuj post ricevo de mendo k mono la mendoj estas plenumataj.

Sigelmarkoj. Ĉiu SAT-rondo almenaŭ mendu kelkajn foliojn da sigelmarkoj kaj vendu al esp-istoj kaj aliaj laboristoj poparte-duon-, kvaron- aŭ sesonfolie.

Kongresafiŝo baldaŭ aperos. Liverkondiĉojn ni komunikos en sekv. Komuniko.

Antaŭkongresoj ĝis nun okazos en Regensburg, Breslau k Rostock. Detaloj en sekv. Komuniko, do atentu! Sed preparu vin jam nun, por ke vi ankaŭ povu partopreni Antaŭkongreson, ĉar tiel vi mem k precipe la movado nur profitos.

Postkongresaj ekskursoj estas organizataj al saksa "Svisio", mezgermania industriregiono k saksa metalmontaro. Saksa "Svisio" kun siaj belaj pejzaĝoj certe meritas multnombran viziton; mezgermanian industriregionon, kie okazis plej akraj klasbataloj (ekz. ĉe Leŭna kemiuzino), sendube ĉiu eksterlandano insistas vidi; saksa metalmontaro kun sia hejmindustrio (infanludiloj, ŝtrumpindustrio, teksa hejmindustrio ktp.), kiu laborigas la familiojn kun ĉiuj — eĉ plej junaj — infanoj, prezentas unu el plej mizeraj regionoj de Germanio. Ĉar postkongresajn ekskursojn organizos ne la K. K., sed alilokaj Gek-doj, estas rekomendinde, ke jam nun vi interrilatu kun jenaj K-doj, por ke ili havu certan perspektivon, kiel kaj kiom da partaj ekskursoj ili devas aranĝi: (ĉiuj tri ekskursoj okazos samtempe) K-do Paul Köckeritz, Tharandter Str, 6, IV, Dresden-A. 28 (por saksa "Svisio"); K-do Otto Schiepe, Talstr. 12, Ammendorf ap. Halle (por mezgermania industriregiono; K-do Willi Richter, Innere Bergstr. 8, Thalheim im Erzgebirge (por saksa metalmontaro).

Informoj pri fakkunsidoj, vizaferoj, ebleco por monŝanĝado (lasta precipe por Sovetianoj) sekvos.

Vivkostoj en Leipzig. Kostas: 1 ĉambro po nokto en popoldomo (privatloĝejoj estos senpagaj) 3 mk.; matenmanĝo 0.60 ĝis 1.20 mk.; tagmanĝo 1 ĝis 2 mk.; vespermanĝo 0.80 ĝis 2.— mk. Detaloj sekvos en artikolo, kiu speciale priskribos la vivkondiĉojn en Leipzig.

Informpetojn adresu al: K-do F. C. Richter, Lochmannstr. 2/3, Leipzig O 27, Germanio.

Atentu k legu la sekvantajn Komunikojn de la K. K.!

Donacoj por la Kongreso

Bennewitz, Chemnitz 0.50 g. mk.; Goldfeder, Barnaul 2.— g. mk.; Pacuk, Ardon 2.— g. mk.

KUN TIU ĈI NUMERO ESTAS EKSPEDATA "LA LERNANTO"

3. Listo de aliĝintoj

101	Max Conrad, Auerbach, Germanio	5856
102	Linda Seifert, Auerbach, Germ.	8708
103	Otto Burghardt, Zittau, Germ. . .	10523
104	Leopold Köhler, Breslau, Germ.	
105	Willy Bennewitz, Chemnitz, Germ.	2378
106	Otto Elze, Halle, Germ.	6152
107	Marg. Elze, Halle, Germ. . . .	5312
108	Eugen Filimonov, Pskov, Sovetio	3939
109	Jan Lieverstrov, Zwolle, Nederl.	9332
110	Emil König, Gablonz, Ĉeĥosl. . .	8896
111	Anni Shipman, Birkenhead, Anglio	9044
112	Paul Polivanov, Belgorod, Sovetio	11562
113	Bruno Rönnebeck, Berlin, Germ.	5381
114	Anni Freund-Rönnebeck, Berlin	
115	Ivanovir Voronin, Bogorodsk, Sov.	13336
116	Zoltan Weizs, Antwerpen, Belgio	13066
117	A.Lebedev, Tver, Sovetio . . .	960
118	F. Goldfelder, Barnaul, Sovetio .	5448
119	Grete Strasser, Wien, Aŭstrio . .	9261
120	Johann Strasser, Wien, Aŭstrio .	4113
121	Konst. Fade, Vladivostok, Sovetio	3717
122	Leonid Kurin, Stalingrad, Sovetio	13295
123	Simon Hercik, Stalingrad, Sovetio	7459
124	Willy Schmidt, Weiswasser, Germ.	9812
125	Oskar Schramm, Selb, Germ. . .	2419
126	Jakov Vlasov, Ŝadrinsk, Sovetio	10380
127	Arthur Mehlhorn, Leipzig, Germ.	1045
128	Nik. Pargaĉevskij, Nahtahe, Sov.	11746
129	Mirono Ler, Kiev, Sovetio . . .	9082
130	Antonin Capoulade, Sète, Francio	6659
131	Joseph Horn, Paris, Francio . .	13486
132	Johano Jelen, Antwerpen, Belgio	9132
133	Georg Fast, Leipzig, Germ. . . .	5366
134	Paul Michel, Leipzig, Germ. . .	5525
135	Kurt Hubricht, Leipzig, Germanio	3550
136	Joh. Wonda, Rotterdam, Nederl.	
137	Dirk Versluis, Rotterdam, Nederl.	
138	Paul Günther, Leipzig, Germanio	3164
139	Heinrich Siedentopf, Leipzig . .	2056
140	Else Siedentopf, Leipzig, Germ. .	5683
141	Otto Ziegler, Leipzig, Germanio	9
142	Oskar Munche, Leipzig, Germanio	2299
143	Willi Dittrich, Breslau, Germanio	10595
144	Hans Haugeneder, Steyr, Aŭstrio	8669
145	Alois Hofstätter, Steyr, Aŭstrio .	12210
146	Petro Burda, Majkop, Sovetio .	12732
147	Genadio Dehterev, Omutninsk, Sov.	7199
148	Carl Mailand, Kassel, Germanio	265
149	Bruno Rödel, Leipzig, Germanio	12651
150	Jean Karey, Mainz, Germanio . .	429
151	Willi Mühlenweg, Bielefeld, Germ.	10854
152	Ernst Gust, Danzig	13722
153	Kurt Klaps, Danzig	2421
154	Willy Böhm, Hirschberg, Germ.	11309
155	August Tewes, Herne, Germanio	9879
156	Hans Esche, Herne, Germanio . .	8198
157	Vasilij Pacuk, Ardon, Sovetio .	13256
158	Adolf Haidl, Steyr, Aŭstrio . . .	10828
159	Franz Herzy, Wien, Aŭstrio . .	8862
160	Viktoro Mironov, Samara, Sovetio	

Komuniko de la Direkcio

Por ebligi plej baldaŭan konsistigon de nova Ĝenerala Konsilantaro laŭ la deziresprimo de la Göteborga Kongreso, la Direkcio decidis en sia lasta kunveno fiksi kiel daton por la elektoj la 1. aprilo. En tiu dato la voĉdoniloj estos dissendataj al la membraro.

Plua kandidato por Ĝen. Konsilantaro:
K-do Deĥterev G., Omutninsk, 3-a horzono.

Neĝam Mohamed

La 23. januaro granda malfeliĉo falis sur la alĝeran esperantistaron. Informo venis al ni, ke nia peranto K-do Neĝam Mohamed estas trafita de la morto. Efektive, malsana depost la 25. decembro 1928, li subite mortis posttagmeze post kafotrinko. Tio malĝojigas la tutan liberpensularon, komunistaron kaj

SAT-anaron, ĉar li havis grandan simpation por tiuj movadoj.

Malgraŭ sia origino de sankta familio, kiu posteulas de la profeto Mohamed, Neĝam[1] Mohamed forĵetis ĉiun religian stultaĵon: li estis unu el la tre malmultaj arabaj liberpensuloj. Dum la "Kamadam[2]" li manĝis malgraŭ la malkontento de siaj proksimuloj; post sia reveno de la Göteborga Kongreso li tute forĵetis la "Seŝia"-n[3] kaj definitive elektis la eŭropan ĉapelon. Liaj moroj diferencis de la arabaj: li estis unu el la adeptoj de l' progreso kaj de la lukto kontraŭ la religiemo.

Li ankaŭ devenis de riĉaj gepatroj vendataj al franca imperialismo. Malgraŭ tio li havis revoluciajn sentojn: li sincere malamis Francion, kiu sklavigis siajn samrasanojn. Li akiris tiujn revoluciemajn opiniojn post eliro de la lernejo, kiam, laboristo, li estis senhonte ekspluatata, pli ol la eŭropanoj. Pro tio li aliĝis la komunistan junularon kaj dum pluraj jaroj, ĝis longa malsaneco, kiu trafis lin en 1927, li senlace sindonis al efektiviĝo de l' komunismo inter la araboj. Ĉiuvespere kunveno, kunsido, afiŝgluado okupis lin, sed bedaŭrinde la malbona farto devigis lin ĉesigi tutan aktivecon.

Li turnis siajn okulojn al nova idealo, kaj en fino de 1926, post apero de propagandaj artikoloj en laborista gazeto, li estis la sola organizita alĝera laboristo, kiu komprenis la nepran neceson kaj utilon de esperanto. Li estis la unua araba esperantisto. Rapide li lernis la lingvon kaj de tiu momento dediĉis ĉiujn siajn momentojn por esperanto. Dank' al li, kurso gvidita de lia instruanto, malfermiĝis en Alĝero kaj sekvintan jaron 10 novaj esperantistoj aliĝis al SAT. Ĉar li komprenis, ke sen kuna agado la internacia lingvo ne disvastiĝos, la 1. aprilo 1928 li kreis la grupon "Ĉiam Antaŭen", kies unuan datrevenon li malfeliĉe ne vidis. Nomita sekretario, li senlace propagandis kaj, malgraŭ sia malbona farto, de novembro 1928 li gvidis 3 vesperajn kursojn semajne, ĉe kiuj partoprenis 25 lernantoj.

Ĉiuj, kiuj konatiĝis nian mortintan K-don Neĝam Mohamed, estas certe konvinkitaj pri lia granda fervoro kaj laboremo por nia lingvo kaj ankaŭ ekŝatis lian bonhumoron kaj afablecon. La alĝera esperantistaro neniam forgesos pri sia fervora, plej inda K-do.

Ĉiam Antaŭen.

[1] Signifas: astronomo.
[2] Araba granda fasto, kiu daŭras 1 mon.
[3] Araba ruĝa ĉapelo.

TRA LA MOVADO
(Kroniko)

BELGIO. Antverpeno. Fondiĝis Marista Grupo Internacia. Celo: disvastigi esp-on ĉe maristaro. Membroj ekskluzive alilandaj, sed neniu flandro. La grupo ne havas regulajn kunvenojn, ĉar plej multaj anoj vojaĝas multe surmare. Por renkonti esp. maristojn, oni demandu pri ili ĉe: 20, Ankerrui, Zeemanshuis. La loka esp. lab. movado bedaŭrinde estas tre malvigla, kio malbonefike impresas niajn varbitojn k varbotojn. (Huszonkilences.) **FRANCIO.** La IX. kongreso de "Fédération Espérantiste Ouvrière" (LEA por franclingvaj regionoj) okazos dum pasko en Saint-Etienne. Tiuokaze la loka grupo aranĝos 30. marto propagandan vesperfeston. Salutleterojn oni adresu al: Laborista Esp. Grupo, Bourse du Travail, Cours Victor-Hugo, Saint-Etienne (Loire), Francio. Liberpensula departementa kongreso okazinta 27. 1. en Sète akceptis rezolucion kun enhavo, ke "la grupoj liberpensulaj faru intensan propagandon favore al esp-o, lingvo internacia, kiu plifaciligos la interproksimiĝon de l' popoloj k forigos la limojn." **GERMANIO. Dresden.** La distrikto de LEA "Dresdena Industriregiono" okazigis sian jarkonferencon 17. 2. en Zschachwitz ap. Dresden. Ĉeestis 55 delegitoj k gastoj. Parole salutis komunumestro de Zschachwitz k reprezent. de Kom. k Socdem. partioj, Lab. Radio-Asocio, distr. Dresden k asociestro K-do Hempel, Leipzig. La raporto de la administracio atestis pri kresko de nia movado. En jan. 1925 fondiĝis la distrikto kun 5 grupoj k havis proks. 100 membrojn. La distrikto nun nombras 17 grupojn kun pli ol 300 membroj. Se ĉiuj SAT-membroj respektas la kongresrezoluciojn, la membrostato estus pli ol 400. Por pli bone progresigi la movadon, oni ĉi jare aranĝos instruantokursojn. La konfer. pledis por multnombra vizito al la 9-a SAT-kongreso. Venonta distrikt-renkontiĝo okazos en majo en Demitz-Thumitz kun sabata varbvespero k dimanĉa konferenco, en kiu oni denove traktos la temon "LEA k SAT". Kiel distriktestro estas novelektita K-do Köckeritz (77), Dresden. — **Hamburg.** Laŭ jarraporto en "Akvobordano" la LEA-grupo nombras 70 anojn; inter ili estas 24 SAT-anoj, sed nur 10 abonantoj al "S-ulo". Okazis flugfolia propagando k invitoj aranĝi kursojn ĉe div. proletaj organizoj kun negativa rezulto. La gvidantoj de l' organizoj ne emas esp-igi siajn membrojn. Ekzemplo: Gvidanto de ruĝfrontbatalantoj, kiu tre favore parolis pri esp-o, demandite, ĉu ne estus konvene aranĝi kurson por la anoj, patose diris: "Ne! por tio niaj membroj ne havas tempon!" La lab. gazetoj nun regule publikigas niajn monatprogramojn. La kursoj aranĝitaj ĝenerale havis ne tre kontentigajn rezultojn. La infankursoj tute fiaskis pro nekonvena tempo k manko de intereso. Kurso en Eimsbüttel ĉe popolhejm-junularo bone sukcesas. Okazis perfektiga kurso, en kiu partoprenis nur tro malmultaj membroj. La grupkunvenoj mem estis vizitataj meze de 18—25 membroj. Per anonco en "S-ulo" la korespondado plivigliĝis. Kelkaj eksterlandaj K-doj vizitis la grupon. — **München.** Fondiĝis 6. 2. Junulara rondo de LEA kun 15 Gek-doj. Ĉiumonate grupvespero kun parolado, kantado ktp. k dimanĉaj ekskursoj. 5 anoj estas membroj de SAT. **PORTUGALIO.** K-do Rob. das Neves (12 448) faris en "Universitato Libera de Koimbra" paroladon pri esp-o, kiu estis aŭskultata de multaj intelektuloj. Kuraĝigite de la bona sukceso, li malfermis kurson, kiun partoprenas ĉefe studentoj, sed ankaŭ laboristoj. Ĝis nun la portugala studentaro tute ne interesiĝis pri esp-o. K-do 12 448 estas la sola esp. studento en la Koimbra universitato. **SOVETIO. Kohma.** 26. 1. la grupo ludis esp. spektaklon: "Oni veron ne mortigos" k "Venko" en ejo de Centra Urba Teatro je nomo Semenĉikov. 2. febr. organiziĝis esp. rondeto en 7-jara lernejo, ĉe kiu enskribiĝis pli ol 40 gelern. k geinstruistoj. Gvidas A. Zabojen. **Leningrad.** De 14.—17. 2. okazis distr. konfer. de lab. kor-oj. SEU-organizo ĝin aktive partoprenis. En Domo de Gazetaro estis speciala ekspozicio de Intern. Kunligo organizita de SEU. En speciala eldono "Labkor-o sur tribuno" estis materialo donita de esp-istoj. Rezolucio pri esp-o akceptita similas al tiu siatempe akceptita en Moskvo. La peresp-a interliga laboro estu gvidata de la gaz. "Leningrada Vero". Sekve la gazetaro nun devos helpi disvolvi nian movadon. (9310.) **Ulala** (Ojrotio, Siberio). Rondeto de poŝtoficistoj. 15 pers.

NEKROLOGO

Mortis subite fervora esperantisto,

Dionizio Klaĝin,

Li aniĝis al SAT kiel la unua (168) en N.-Jorko, sed restis gvidanto de neŭtrala grupo "Harmonio", kies tre aktiva instruanto li ankaŭ estis. "Harmonio" aranĝis multajn festenojn, t. n. "barĉoj"-n, kies sperta organizanto estis Klaĝin. Dum tia barĉo, la 16-an de febr., trafis lin dancantan apopleksio de la koro, kiu forrabis lin por ĉiam el la rondoj amikaj.

Esperanto perdis treege aktivan varbemulon, SAT unu el la plej unuaj anoj, kiu levis ĝian standardon. La standardportinto falis, sed ni ĝin alten tenados k flirtigos super la detruendaj landlimoj, pri kies disrompo la mortinto revis.

Respektoplene ni rememoros pri ĉiuj liaj bonaj ecoj.

Funebre komunikas al la SAT-anaro la

Nov-Jorka Grupo "Esperantista Proletaro".

ĈE LA NEŬTRALULOJ

En aŭg. 1928 la ministerio de publika klerigado en Polio permesis la instruadon de esp-o kiel nedeviga lernobjekto en la lernejoj. Praktike efektivigata estis tiu ĉi decido en la Bjalistoka distrikto, kie la instruistaro, ne atendante sian propran finstudadon, komencis organizi kursojn en popolaj lernejoj. Esperanto estas nun instruata en 18 Bjalistok-regionaj regnaj lernejoj k en regna gimnazio en Grajevo.

Pola sciencisto k politikisto F. A. Ossendovski, konata pro sia verko "Bestoj, homoj

k dioj", antaŭ nelonge deklaris en Parizo dum intervjuo, ke esp-o estas necesa por la interkomprenigo de nacioj k povas ludi gravan rolon por arto k literaturo.

En la sveda parlamento kelkaj parlamentanoj en ambaŭ ĉambroj proponis subvencion de 4600 kronoj por ebligi kursojn en esp-o por instruistoj. La estraroj de l' du geinstruistaj unuiĝoj deklaris sin pretaj organizi la kursojn.

*

Salutojn sendas al ĉiuj de sia mondvojaĝo perbicikla el Persio K-do Paul Posern (12 008).

RECENZEJO

Duope ricevitajn verkojn ni recenzas, unuope ricevitajn ni nur mencias.

"Universala Esperantistigilo" de D-ro Benson. Kompleta kurso el dek libretoj (lecionoj), sume pli ol 300 pĝ. Prezo 1,50 $ (po libreto 0,15 dol.). Eld.: Benson School of Esperanto, Inc. 518 Broad St., Newark, N. J., U. S. A. Tiu verko estas la plej miriga provo instrui esp-on en tutmondo sen instruanto; ĝi enhavas milojn da tre trafaj bildetoj, klarigantaj ĉion en la lingvo. Plej multaj el tiuj bildetoj estas geniaj eltrovoj k pedagogiaj mirindaĵetoj.

Certe ni opinias, ke esp-on oni povas instrui ne prononcante unu vorton de gepatra lingvo, ke ĝuste tia parola senpera metodo estas la plej efika k rapida por ordinaraj laboristoj; sed ni kredas ankaŭ, ke per universala lernolibro oni ne povas ĉion instrui al ĉiuj, ĉar tia lernolibro ne estas adaptita al ĉies bezonoj. Ekz. por sovetianoj, azianoj, araboj, alfabeto de esp-o bezonas esti klarigata pli longe ol por okcident-eŭropanoj; uzon de l' artikolo oni bezonas insiste klarigi al rusoj, kiuj ne posedas ĝin en sia lingvo, dum al angloj, francoj k ĉiuj latinidaloj estas granda malfacilo apliki akuzativon.

Por eviti erarojn en uzado de esp-o, la lernanto (supozante, ke li ne havas esp-on kiel gepatran lingvon) devas esti atentigata pri propraĵoj de sia gepatra lingvo, germano pri deklinacio de l' artikolo, franco pri "partuma" artikolo... komplikaĵoj ne ekzistantaj en esp-o.

Tamen serioza, kompetente verkita "Universala Esperantistigilo" havas avantaĝon. Al ĉiulandaj esp-instruantoj, kiuj plej ofte ne estas profesiaj lingvo-instruistoj, ĝi diskonigas efikan metodon bazitan sur lastaj progresoj de lingva-instrua pedagogio. La pedagogia principo de la tuta verko de D-ro Benson estas jena: "U n u b i l d o v a l o r a s m i l v o r t o j n !" Bonega principo, kiu prave stariĝas kontraŭ la malnova metodo, laŭ kiu la instruanto preskaŭ la tutan leciontempon paroladis... per gepatra lingvo!

Sed unu p a r o l o, komprenate prononcata de la lernanto mem en la lernata lingvo pli valoras ol unu sugesta bildo. Unu o b j e k t o, unu g e s t o, unu a g o, kiu devigas la lernanton paroli al la instruanto aŭ al la kunlernantoj per la lernata lingvo valoras dek mil vortojn! Ni memoru, ke popolamasoj ne povas lerni fremdan lingvon sen instruantoj, ke por infanoj k ordinaraj laboristoj lerni lingvon estas precipe paroli ĝin kun iu perfekte scipovanta ĝin. Tial ni kredas, ke "Universala Esperantistigilo" ne povas atingi sian universalan celon.

Malgraŭ tio, la valoro de tiu lernolibro resta grandega. En la manoj de progresema instruanto, ĝi liveros modelajn parol-ekzercojn. La verkantoj de esp.-lernolibroj en ĝi trovos interesan materialon por uzado de la senpera metodo. En la lernolibraro de esp-o ĝis nun mankis la sistema uzo de bildoj, kiel fiksiloj de la vort- k fraz-sonoj. Tre granda estas la merito de D-ro Benson (detalajn kritiketojn ni ne volas fari), ĉar per lerta diskonigo tra tutmondo de sia metodo (konkretigado perbilda de ĉiuj lingvo-flankoj: vortaro, afiksaro, gramatiko, konversacio, rakonto), li enkondukis gravan progreson en instruado ne nur de esp-o, sed ankaŭ de ĉiuj aliaj lingvoj. M. B o u b o u.

MEMORNOTO

Priesper. artik. k notojn enhavis:

L a s N o t i c i a s, Barcelona, 10. 2.; S i g n a l e n, Stokh., 14. 2.

Pri la SAT-Kongreso raportis:

P r o l e t. Z e i t g e i s t, Zwickau, n-o 6.

Peresper. materialon enpresis:

T r a v a i l, Lyon, 16. 2.; L e T r a v a i l l e u r, Chartres, 9. 2.; L' H u m a n i t é, Strasbg., 16. 2., 17. 2. (kun anonco pri perletera kurso).

Korektoj. Bedaŭrindaj kompost-eraroj restis nekorektitaj en n-o 230. Oni legu pĝ. 189, 1-a kol., lin. 16 de malsupre: Krimeco (anst. Krimeo), pĝ. 190, 1- a kol., lin. 20 de malsupre: tempoj (anst. temoj), 2-a kol., lin. 5 de malsupre: sentaŭgajon, lin. 29 de malsupre: grundo (anst. grando). Pĝ. 192, 2-a kol. lin. 33 de supre: dogmuloj (anst. domuloj), pĝ. 195, 2-a kol., lin. 32 de supre: mizera (anst. dizera). Kelkajn aliajn la legantoj mem korektos, ĉar ili ne prezentas enigmojn.

Socialistaj Gek-doj de l' Amsterdama Internacio!

La partitago de l' Socialdemokrata Partio de Germanio estas prokrastita. Ĝi tre verŝajne okazos en majo ĉi-jara. Preciza dato estos sciigata. — Köckeritz (77).

NIA POŜTO

6604. — Art. pri "mobilizi" aperos tuj kiam eble. La taglibrajn notojn ni intencas uzi kiel felietonon — ĉu parton aŭ la tuton, dependas de la disponebla spaco.

7349. — Ni preferas originalojn. La "rebuso" aperos certe.

6600. — Via artik. aperos.

Eskor. — "Moko" aperos.

12 448. — Ni transsendis vian rap. al red. de "Stud. Paĝo" (Minsk). Estonte rilatu rekte kun li.

5618. — Ni transsendis vian materialon al la red. de "Lib. Pens. P." en Leipzig.

603. — S.-K. P. en venonta n-o. Ne sendu tro da materialo; pli bone kalkulu. — R e d.

Okaze de la Unua de Majo

la "Laborista Esperantista Federacio" intencas presigi specialajn disdonotajn en amaskunvenoj flugfoliojn, kies teksto konsistos el alvoko por esp-o k, kiel pruvo de ĝia uzebleco, salutleteroj de diverslandaj laboristaj organizoj. **Kamaradoj!** Sendu k sendigu de viaj esp. grupoj k sindikatoj, ĝis komenco de aprilo plej malfrue, mallongajn salutleterojn al **Fédération Espérantiste Ouvrière,** 177 rue de Bagnolet, **Paris XX.**

ENHAVO:

Presejo: Peuvag, Druckerei-Filiale Leipzig (Germanio)